

شبی برای حسین علیزاده

جدیدترین برنامه شب‌های فرهنگی بخارایه‌شبی برای حسین علیزاده، اختصاص دارد. عوامل این برنامه در این مورد چنین گفته‌اند: «در شب هشتصد و چهل و یکم بخارا، با همکاری نشر کارمان میزبان حسین علیزاده خواهیم بود... علیزاده افزون بر آفرینش‌های نوآورانه در زمینه موسیقی، بخشی از عمر هنری خود را وقف بازشناسی، تدوین و بازنویسی ردیف موسیقی کرده است. تلاشی سترگ که در نهایت به خلق مجموعه‌ای انجامیده است شامل ۱۳ جلد کتاب و ۱۷ لوح فشرده که به زودی در زمره مراجع معتبر آموزش موسیقی قرار خواهد گرفت.» این مجموعه سندی زنده از کوشش هنرمندی است که میان سنت و نوآوری، پل زده است. در این نشست، علیزاده از فرآیند این کار دشوار و در عین حال عاشقانه خواهد گفت. از دیگر بخش‌های این شب می‌توان از نمایش مستند «تحریر حریر» کاری از وحید حسینی همدان نام برد، همچنین سخنرانی‌هایی از هوشنگ مهادرلان، محمدفاضلی، سیروس جمالی، بابک خضرائی، علی بوستان، علی دهباشی و ویرسا پولادیان.

تعیین رئیس موزه هنرهای معاصر

نادره رضایی، معاون امور هنری وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی با انتشار حکمی رضا دبیری‌نژاد را به‌عنوان رئیس موزه هنرهای معاصر تهران منصوب کرد. در بخشی از متن این حکم چنین آمده است: «امید است با مدیریت تخصصی موزه و نمایش و معرفی هدفمند و پژوهش‌محور آثار گنجینه و توجه به حفاظت و صیانت از این میراث گرانبها با استفاده از نظرات تخصصی هنرمندان و صاحب‌نظران، ظرفیت‌های موزه هنرهای معاصر تهران در گستره ملی و بین‌المللی بیش از پیش نمایان شود.» رضا دبیری‌نژاد که طی ماه‌های گذشته به‌عنوان مشاور موزه‌ها و میراث هنر معاونت امور هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سرپرست موزه هنرهای معاصر تهران مشغول فعالیت بود، دانش آموخته رشته موزه‌داری است. از این پژوهشگر تاکنون چهار کتاب و چندین مقاله در زمینه موزه‌شناسی از جمله کتاب «یادداشت‌ها و مقالاتی درباره موزه؛ ویرتین، پنجره، آینه» منتشر شده است. ضمن این که در کارنامه کاری او ریاست موزه ملک نیز دیده می‌شود.

در دسرهای ترامپ در تئاتر

حداقل ۱۰ نفر از اعضای گروه بازیگران تور آمریکای شمالی نمایش موزیکال «بینوایان»، تصمیم گرفته‌اند در اجرای پیش‌رو در مرکز کندی در واشنگتن دی‌سی شرکت نکنند. ایسنا ضمن اعلام این خبر نوشت، این اقدام در اعتراض به حضور احتمالی دونالد ترامپ در این اجرا انجام شده است. بنابر گزارشی از سی‌ان‌ان، تحریم بازیگران «بینوایان» جدیدترین نمونه از اعتراض هنرمندان به کنترل ترامپ بر مرکز کندی محسوب می‌شود. ترامپ از ماه فوریه ریاست هیئت‌مدیره مرکز هنرهای نمایشی کندی را برعهده دارد و در همین مدت ساختار آن را با انتصاب افراد نزدیک به خود تغییر داده است. همچنین دیورا راتر، رئیس سابق این مرکز، جای خود را به ریچارد گرزل، یکی از متحدان ترامپ داده است. پیش‌تر نیز چندین نمایش به‌دلیل مخالفت‌های مشابه لغو شده‌اند؛ از جمله توقف تور نمایش مشهور «همیلتون» که توسط خود تهیه‌کنندگان لغو شد و نمایش کودکانه «فین» که مستقیماً توسط مرکز کندی لغو شد.

گفت‌وگوی اختصاصی با لودمیلایولیستکایا

نویسنده کتاب «نردبان یعقوب»

هرکس نردبان خود را دارد

عکس: Julia Steingeweg Contacto

ضرورت روایات مستند غیر حکومتی

عبدالمجید احمدی
مترجم کتاب نردبان یعقوب

پاکسازی جامعه‌ی روسیه از عناصر متفکر، برخلاف تصور بسیاری، تنها مختص رهبران شوروی نبوده و صرفاً هم زائیده‌ی ایدئولوژی کمونیسم نیست.

در نردبان یعقوب ما با رمانی روبه‌رو هستیم که در آن سه دوره‌ی تاریخی، که به لحاظ فرم متفاوت، اما به لحاظ محتوا شبیه یا شاید تکرار یکدیگرند، به تصویر کشیده شده‌اند. دهه‌های پایانی حکومت روسیه‌ی تزاری، ۷۰ سال حکومت شوروی و دو دهه‌ی پسا شوروی. اولیتسکایا در اینجا روایتی فرادوره‌ای و فراژیمی به دست می‌دهد؛ روایتی شخصی، خانوادگی و در عین حال مستند از اثری که وقایع هولناک ۱۲۰ سال اخیر تاریخ روسیه بر زندگی یک خانواده گذاشته‌اند. وقایعی چون: تبعیض نژادی، یهودی‌ستیزی، سرکوب اعتراضات در آغاز قرن بیستم و در دوران حکومت تزاری، انقلاب کمونیستی، جنگ داخلی میان سرخ‌ها و سلطنت‌طلب‌ها، تعقیب میلیون‌ها نفر به جرم دشمنی با رژیم شوروی، پاکسازی درون حزبی، اعدام میلیون‌ها شهروند خودی، جنگ جهانی دوم و کشته‌شدن دست‌کم ۲۸ میلیون شهروند

زینب کاظم‌خواه

روزنامه‌نگار فرهنگ و مترجم

شاید در لحظات آرام پیش از طلوع خورشید بر فراز مسکو، لودمیلایولیستکایا در محاصره‌ی پژواک‌های تاریخ و زمزمه‌های خاطرات شخصی‌اش نشسته باشد و تاریخ را مرور کند. داستان‌های او، به سایه‌های گذشته جان می‌بخشند و تاب‌آوری روح انسان را در میان آشفتگی‌ها روشن می‌کنند. او از هولوکاست، گولاگ و پاکسازی‌های دوران استالین نوشته است، داستان‌هایی تلخ اما واقعی در قرن بیستم دیوانه که مصیبت‌های بسیاری از سر گذراند؛ اما مصیبت‌های شوروی در این قرن بسیار زیادتر از خیلی‌ها بود، غیر از جنگ جهانی دوم که گریبان این کشور را گرفت و ۲۸ میلیون شهروند شوروی جان‌شان را از دست دادند؛ انقلاب کمونیستی، جنگ داخلی، تعقیب میلیون‌ها نفر به جرم دشمنی با رژیم، قحطی، پاکسازی درون حزبی، اعدام میلیون‌ها شهروند، تبعید به اردوگاه‌های کار اجباری، کشتار جنگل کاتین و... هرکدام‌شان یک تراژدی در این کشور بودند که دامن بسیاری از مردم شوروی را گرفت. در آن دوران کمتر کسی در این کشور زندگی می‌کرد که کسی از خویشانش دستگیر، تبعید یا اعدام نشده باشد. اولیتسکایا مانند بسیاری از آن‌ها که زنده ماندند تا روایت کنند، شاهد زنده‌ای برای روایت تاریخ کشورش است و در شاهکار تأثیرگذار خود، «نردبان یعقوب» هم تاریخ ۱۲۰ ساله خانواده‌اش را روایت می‌کند. گرچه این روایت، داستان شخصی خانواده‌اش است اما داستانی است که بسیاری از مردم شوروی به آن مبتلا شدند. در این اثر نویسنده داستان یک زوج یهودی ثابت‌قدم را با یک قرن آشوب روسیه درهم می‌آمیزد و جوهری عشق، فقدان و شجاعت تزلزل‌ناپذیر را به تصویر می‌کشد. نوشته‌های اولیتسکایا منعکس‌کننده‌ی زخم‌های دوران پرآشوب یک کشور است، داستان کشتار کی‌یف و خشونت‌های یهودستیزانه که پس از آن، یهودیان روسیه با یک انتخاب روبه‌رو بودند؛ یا مهاجرت کنند یا جذب جامعه شوند. بخشی از داستان «نردبان یعقوب» روایت این ماجراست؛ داستان آدم‌های رنج‌کشیده تحت یک رژیم کمونیستی و رنج‌هایی که گریبان خیلی از مردم را در آن دوره گرفت. داستان این کتاب، داستان یک زوج یهودی تازه‌ازدواج‌کرده، یعقوب پدر بزرگ لودمیلایست که به همراه همسرش در زمان کشتار کی‌یف تصمیم می‌گیرند که به جای جلای وطن، بمانند، بسوزند و بسازند.

داستان‌های این شخصیت‌ها مانند عروسک‌های ماتروشکا روسی در دل هم هستند که با بیرون آمدن یک عروسک، عروسکی دیگری از دل آن بیرون می‌آید و در طول ۱۰۰ سال، تاریخ پرتلاطم روسیه آشکار می‌شود. «نردبان یعقوب» که از نامه‌های بایگانی خانوادگی اولیتسکایا و پرونده «کا.گ.ب» درباره پدر بزرگش گرفته شده است، شبکه‌ای از شخصیت‌ها را که با عشق و خون به هم متصل شده‌اند، به هم می‌یافتد. این کتاب نشان می‌دهد که چگونه اولیتسکایا سنت ادبیات روسیه پیش از انقلاب را ادامه می‌دهد و ثابت می‌کند که چرا یکی از محبوب‌ترین رمان‌نویسان روسیه‌ی امروز است. در دنیای ادبیات روسیه، جایی که تاریخ و سرنوشت فردی به‌طور عمیقی به هم پیوسته‌اند،

شوروی در آن، گروگان‌گیری و دشمنی حکومت با شهروندان خودی، فقر و قحطی‌های عمدی و غیرعمدی و موارد بی‌شماری از این دست که بسیاری از آنها تاپس از فروپاشی هم به قوت خود باقی ماندند. این اتفاقات دامن تکتک شهروندان اتحاد شوروی را گرفته بود. امروز به زحمت بتوان شهروندی را در کشورهای مشتق از شوروی پیدا کرد که اجدادش دستگیر، تبعید یا اعدام نشده باشند. داستان تکتک این دستگیری‌ها هولناک و منحصر به فرد است؛ به‌ویژه به‌واسطه‌ی اثری که روی اعضای خانواده و نسل‌های بعدی گذاشته.

این روایات شخصی، خصوصی و خانوادگی معمولاً در تضاد هستند با روایات تاریخی رسمی و حکومتی. در دوره‌های مختلف، حکومت وقت، معمولاً حقیقت را مصادره کرده و روایت مطلوب خود را ارائه داده است. حکومت همواره از نفوذ خود استفاده می‌کند تا روایات مغایر با مطلوب خود را حذف کند. اینجا است که می‌شود به اهمیت روایات مستند غیر حکومتی پی برد و «نردبان یعقوب» روایتی است از همین جنس. نردبان یعقوب شما را از قالب محدود شرق‌گرایی یا غرب‌گرایی بیرون می‌کشد و امکان لمس مستقیم و بی‌واسطه‌ی زندگی روسی را برای‌تان فراهم می‌آورد. اینجا مهم انسان خُرد روس است، مهم احساسات و افکار اوست، نه شخصیت‌های درشتی چون لنین، استالین و...